

Loonstijging in Duitsland

Het Duitse staalakkoord dat begin februari werd bereikt heeft het gevaar van een mogelijk langdurige staking gekeerd, maar stemde de financiële markten niet gerust.

Dat de loonontwikkeling voor Duitsland zeer ongelegen komt blijkt onder andere uit de werkloosheidscijfers over december die enkele dagen na het loonakkoord werden gepubliceerd. Deze tonen een stijging van de werkloosheid in de Oostelijke staten met 300.000 tot 1,25 miljoen of 17% van de beroepsbevolking. Ten dele heeft deze stijging een statistische achtergrond. Daarnaast was in de Westelijke staten in januari sprake van een stijging met 143.000 tot 1,87 miljoen, overeenkomend met 7% van de beroepsbevolking tegen een maand eerder nog 6,5%.

De loonsverhoging met 6,4% die nu in de staalindustrie is overeengekomen ligt ruim boven de geldontwaardiging en draagt daarmee bij aan het tot stand komen van een loonprijs-spiraal. Opvallend is dat landen als Duitsland en Nederland, met een goede reputatie op het gebied van de inflatiebestrijding, thans juist met een oplopende inflatie te kampen hebben. In landen als de VS, Japan en het VK is sprake van een tegengestelde ontwikkeling: een daling van de inflatie die hand in hand gaat met een daling van de loonstijgingen. Dit betekent niet alleen dat het bedrijfsleven kan profiteren van geringere loonkostenstijgingen, maar bovendien dat een bijdrage wordt geleverd tot een neerwaartse loonprijs-spiraal.

Loon-prijs-spiraal

Vaak wordt, terecht overigens, de beschuldigende vinger uitgestoken naar de overheid, die met haar lastenverzwaringen en de vorm waarin deze zijn gegoten voor ongeveer 1,5% heeft bijgedragen aan deze inflatiestijging. Maar dit betekent niet dat de inflatiestijging kan worden afgedaan als een incidentele zaak die aan actualiteit verliest wanneer de effecten van de lastenverzwaringen

halverwege dit jaar weer uit de cijfers verdwijnen. Nog afgezien van het feit dat nieuwe maatregelen dreigen, zoals de btw-verhoging in Duitsland en de milieueffingen in Nederland, geeft de loonontwikkeling immers aan dat er in de oplopende inflatie ook sprake is van een structurele component.

Met name in Duitsland lijken de loonstijgingen verdere prijsstijgingen in de hand te moeten werken. De looneisen, en nu tevens de eerste nieuwe cao's, liggen ruim boven het inflatieniveau. Daar komt bij dat dit verschil de afgelopen jaren wellicht nog kon worden betaald uit de produktiviteitsstijging. Met de afnemende economische groei zal de produktiviteitsstijging ongetwijfeld ook teruglopen. Het ligt derhalve voor de hand dat het bedrijfsleven de compensatie voor de oplopende kosten mede in de afzetprijzen zal zoeken.

Effecten op koopkracht

De keerzijde van de medaille is dat het Duitse loonakkoord effecten heeft op de koopkracht en daarmee ook op de bestedingen. Waar we in Nederland dit jaar geconfronteerd worden met een teruglopende koopkracht, hetgeen leidt tot een achterblijvende groei, neemt met de hoge loonstijgingen in Duitsland de koopkracht ongetwijfeld toe. Verwacht mag worden dat dit te zien zal zijn in de consumptieve bestedingen. Dit komt niet ongelegen in een klimaat waarin de economische groei stagneert. Op langere termijn gaat dit wel ten koste van de structurele kracht van de economie, maar op korte termijn vermindert het de kans op een te zware terugval van de economische groei.

Voor de Bundesbank zal dit laatste overigens een extra argument zijn om de monetaire politiek niet te verruimen. De bank concentreert zich op de doelstelling de inflatie terug te brengen tot 2%. Hierin passen geen loonstijgingen van boven de 6%. Voor de buurlanden vormt dit een weinig hoopvol perspectief. Op weg naar de EMU heeft men echter geen andere keuze dan het Duitse rentebeleid te volgen, in de wetenschap dat dit op langere termijn het beste is voor de structurele kracht van de economie.

Deze bijdrage is ontleend aan de tweewekelijkse publikatie *Beleggen met Van Lanschot*.